

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Jom-Kippur

Az élet-halál nagy rejtelmei és titokzatai lobognak ezen a napon, a zsidó nép legféltettebb napján. A zsidó lélek mindig közel érzi magát a halálhoz, de ezen a napon multat, jelent és jövőt egy szívből szorít, felsírnek ajkán évezredek jajgató énekei, amelyek egy nép tragédiáiban, szorongásaiban, halálos rettegéseiben szálltak. Nincs nép a földön, amely egy tudna sírva énekelni, nincs lélek, amely a jajt olyan magasztos melódiákra tudná hangolni. Ez a nap a jajjal-éneklés napja, ez a nap a jajjal-éneklés napja. Mint a pásztor, aki őrzi a nyáját... éneklék a megrettent lelkek s az énekekben a pásztoruruija is jajdoggal. Az anyalok is remegnek, áthatja őket a rettegés, mert ez az élet-halál napja. Honnan ez a sírás, ez a jaj, ez a reszketés a nagy és félelmetes nap napjában? Tán magávalhozta a nép az őshazából, ahonnan a nagy és félelmetes nap ünnepe? Nem, ebben a középkor fájdalom és félelme reszket, a nép ezer szenvedése, ezer felszaggatott sebé, üldözöttség és kinhalál. Mindenfelől a pusztulás nézett a zsidó felé: a vízbefojtás halála, a máglya halála, a kard halála, a ragály és a döghalál halála. Sötét, rettenetes századok ezek, amikor merő bizonytalanság a nép élete, márcól-holnapra meghalhat nemcsak az egyes ember, nemcsak egy gettó, de az egész nép. Innen a felfokozott halálgondolat, innen az élet-halál teljes misztériuma, amely senki másnál nem oly mély, mint a zsidónál, akinél az élet gondolata a halál gondolatában gyökeresedik. És innen a nagy és félelmetes nap, amely a sötét és tragikus gondolatot a lélek mélyére ágyazza.

Van ebben a komor fenségben valami szárnyaló vigasz is, van titkos megsejtése a nalalon át az életnek. A lélek, amely feltárja a maga legrejtettebb fájdalmait, amely fel-lapozza magát, mint egy könyvet és megmutatja életének minden sorát és betűjét a teremő Istennek, az ő kezében látja sorsát, végzetét és kegyelmeit kiált. Minden felelmetessége mellett sem bántó az a kiáltás, nem artikulált hang, nem fogycogás és nem hideglelős reszketés, de a halál tragikus jajgatása, amely énekké nemeseedik. Így csak az tud énekelni, aki megnyugszik, így csak az nyugszik meg, aki elfogadja a legfőbb ítélkező döntését. Az ítélkező csak igazságos lehet és jöhet akarmi, jöhet bár a halál, ez nem azonos a megsemmisítéssel, mert a halál után új élet következik. Ennek az új életnek a gondolata szövődik át-meg-át a nagy és félelmetes nap zsolozsmáiban, ez a gondolat vezette át a népet a vér-nok meg a Vöröstenegernél is mélyebb Vöröstenegern, ki a legkegyetlenebb századokból emberibb korokba és ez világra fel az új idők határára, hogy az emberi föld sarából és gőzéből újra letápaszkodott a szörnyeteg mult, a legsötétebb középkor. Megint ő lett világ-üldözöttje, bűnbak Ászáznak, a rentó démon-nak, megint csak az ő gyökereiben bogozódott össze az élet-halál, de megint útvannak komor ünnepeit a maguk komor és mélyeséges jelentőséggel a magas, karcsu gyertyák lángján, kürtök rivalgóján, ünnepnyújtáson át ott a reményesség és az ígélet, hogy nem pusztulhat el a lélek és nem pusztulhat el a nép, amely minden testen túl lélek és isteni ige.

A megtérés napja, az imádkozás napja és a jócselekedetek napja. Ehez menekült az ezer-halál megfélemlítette lélek vérjajos századokon. Megtérés, imádság és jócselekedet jóvá változtatja az itélelet, ha mégolyan ma-

rasztaló. S a zsidó szív, amely egyébként is hajlik megtérésre és jócselekedetre, méginkább megjavult, méginkább megnevesedett a szent felelmetek napján. Bizonyos, hogy a zsidóságot ez a lélek s ez a szív tartotta meg. A gettó őszetartott, bajban, szegénységben, veszedelemben, nyomorúságban. Gazdag a szegényt pusztítani nem hagyta. És ha pusztultak is tisztelet és szégyen, ha haltak is méltatlan halált, megmaradtak a maroknyiak és új életre támasztották a népet. S hogy jöttek a világ-gosabb századok s a kard s a tűz és a börtön nem nyelte el életet sokaságát, de méltatlanabbul pusztult és kiállott a nép, újra csak a maroknyiak támasztották fel abból a gondolatból, amely a nyomasztó századok ünnepein

a lelkekben felhalmozódott. Ma újra nagy jelentősége van élet és halál félelmetes hosszunapjának, a jomkippurnak, újra nagy jelentősége van a háromszavas vigasznak: megtérés, imádság és jócselekedet. A néplelek megtér őshonába, az elítélten csak az segít, ha a nép összeáll és jót cselekszik. Sokáig helytelenül értelmezték a mottót azt híven, hogy az imádságon van a hangsúly, holott egyformán fontos mindahárom. Imádság megtérés nélkül nem ér semmit és a kottó a harmadik egymagában jelent a jót és a cselekedetet. Jót kell cselekedni, oda kell juttatni a nép szegényeit, nyomorultjait, üldözöttjeit az élethez és a marasztaló itélelet elhárítottuk.

Zsidó népgyűlés Kolozsváron

Beszámoló a karlsbadi cionista vilákkongresszusról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Vasárnap délelőtt tartották a cionista vilákkongresszus kolozsvári delegátusai nyilvános beszámolójukat a kongresszus eredményeiről és határozatairól. Az Rövös-utcai zsidó iskola udvara héber jelvényekkel és kék-fehér zászlókkal díszítve várta a népgyűlésre érkezőket. A közönség már hetek óta feszült érdeklődéssel várta a beszámolót, mert ez volt az első alkalom, amikor az élő közvetlenségén át szereshetett tudomást az utolsó évtizedek zsidó történelmének legfontosabb eseményeiről. És valóban a delegátusok beszámoló beszéde alatt újra éreztük a kongresszus forró, történelmi megnyilatkozásokkal terhes levegőjét, újra hallottuk a megrázó igazságokat és parancsokat, amelyek a még mindig tétovázó népet munkára serkentik.

Az udvar közepén rögtönzött emelvényen a Zsidó Nemzeti Szövetség vezető tagjai foglaltak helyet. A népgyűlést dr. Fischer Tivadár, a Szövetség elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

— **Testvérek!** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőségének több tagjával együtt az a szerencse ért, hogy a XII. cionista kongresszuson az erdélyi zsidóság képviselői gyánant vehettünk részt, amiért — ugy hiszem, mindnyájunk nevében szólhatok — ezuttal mindonekifejti hálás köszönetünket tolmácsolom nektek. A kongresszusról való beszámolás véget jelentünk meg előtettek.

— **Mi volt a XII. cionista kongresszus?** Lényegileg ugyanaz volt-e, mint az a tizenegy kongresszus, amely megelőzte? Csupán megtartásának helyében és időpontjában különbözött-e elődeitől, vagy valami lényegbeli különbség is volt közöttük? Hogy erre megkap-hassuk a helyes feleletet, emlékezetünkbe kell idéznünk azt a nagy történelmi eseményt, melyet körülbelül másfél év előtt ugyane helyen ünnepeltünk: a világháboruban győztes nagyhatalmaknak sanremói határozatát. A sanremói határozatnak — miként most a kongresszuson annak elnöke, Nachum Szokolov is kiemelte, — Palesztinára irányuló vonatkozásától teljesen eltekintve is, korszakalkotó jelentőséget kell tulajdonítani, mert a második zsidó állam megalkotása óta először e határozatban foglaltatik mindenkire nézve döntő elismerése annak, hogy a zsidó nép szét-szórtsága mellett is élő etnikai egységet, a nemzetek közt nemzetet alkot, melyet mint ilyet, mint egyedeitől elvontan

létező kollektív személyiséget, jogok illetnek meg.

— A sanremói okmány az első, mely nem zsidókról, hanem a zsidó népről, mint nemzetközi személyiségről szól. A zsidó nép javára állapít meg történelmi jogot ősi országára. S ennek óriási fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni, ha elgondoljuk, hogy a zsidó nép létének tudata a nyugaton teljesen el volt homályosulva és hogy — fájdalom — még ma is számos zsidó nemcsak nem akar tudni nemzetéről, sőt gyakran még hivalkodik is ezzel a nagy nyilvánosság előtt.

— **A zsidó nemzeti lét deklarációja mellett a sanremói határozat annak organizmusát a Cionista Világszervezetet ismerte el, a mi nyilvánvalóvá teszi, hogy azóta a nemzetközi jogalkalmazással felruházott zsidó népet, a Cionista Világszervezetet identikus két fogalomnak kell tekinteni.** Ennek szemellett tartása mellett mindenkinek be kell látnia, hogy — ha az előző cionista kongresszusokat lehetett is lényegileg úgy minősíteni, hogy egy nemzeti ideál körül csoportosult zsidók kiküldöttjeinek összajövete-lénél többet nem jelentenek, — a XII. cionista kongresszus sokkal több volt annál és nem tulzok, ha azt mondom, hogy

az élő zsidó nemzet parlamentje volt.

Az élő zsidó nép egészét képviselte e parlament, mert a sanremói határozat után nem lehet kétséges, hogy a zsidó, ki perhorreszkálja a Cionista Világszervezet tagságát, — a zsidó nemzetből közönsíti ki magát.

All ez nemcsak azokra a zsidókra, akik nyíltan meg is tagadják a nemzetükhöz való tartozást, hanem — sajnos azokra, is kiknek egész élete a zsidó néphez való tartozásuknak legkésebben szóló bizonyossága ugyan, de akik vallásos elfogultságból elkülönítik magukat a Cionista Világszervezettől, noha azonban belől, — miként a Mizrahi példája mutatja, a legszigorubb vallási konzervativizmus is megtalálja érvényesülésének módjait.

A XII. cionista kongresszusnak most vázolt lényegéből folyik e kongresszus jelentősége is, amely abban áll, hogy a határozatok, melyeket e parlament hozott, a zsidó népnek, mint kollektív személyiségnek akaratát juttatják kifejezésre.

Jogilag nem törvények ugyan e határozatok, mert minden hatalmi szankciót nélkülöznek, de erkölcsi szempontból

zsidó néptörvény erejével kell határozniuk,

amennyiben semmiféle tekintetben nem érintik

eld
h áru
n :
0 —
15 —
15 —
kek
tatnak !

SEN
vállalat
No. 4

nyok

s iroda

em
ARKÁN

u vállalat

som isteni törvényünket, a Tórát és az abból folyó szent tanokat, melyeket őseink örökségül hagytak reánk, sem hazánk törvényeit, melynek kötelességtudó, hű polgárai vagyunk és akarunk lenni, sem azt a testvéri érzést, mely egy országunk uralkodó nemzetével szemben, mint a rajtunk kívül itt élő nemzeti kisebbségek, különösen a magyarság irányában tölt el bennünket.

— *Le kell szögeznem e helyen, hogy a cionizmus ellen egyes román politikások és lapok részéről néha felhozott az a kifogás, mely szerint az, az igazi hazafisággal nem lenne összeegyeztethető, merőben alaptalan, mert a cionizmus a zsidó nép nagy szeretetét és a nemzeti ideáljairól való önzetlen áldozást jelenti ugyan, de legkevésbé sem involvál a romániai zsidó polgárban bármiféle érzületet vagy törekvést, mely lehetetlenné tenné, hogy a legnagyobb odaadással szeresse hazáját és a legmesszebb menő áldozatokat hozza annak érdekében.*

Másfelől nem hagyhatom említetlenül azt sem, hogy az öndílo nemzeti kisebbségként szervezett zsidóságban sokkal értékesebb barátra tehet szert itt a magyarság, semhogy érdekében állana istápolni azt a tendenciát, mely olyanok számára, kiknek valójában az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségben lenne a helyük, az Erdélyi Magyar Szövetségben keres elhelyezkedést.

Visszatérve a XII. cionista kongresszus jelentőségéhez, ez — mint mondtam — abban foglalható össze, hogy a zsidó népakaratnak volt kifejezője és remélünk kell, hogy a zsidó népakarat előtt előbb-utóbb minden zsidó meg fog hajolni.

Testvérek! A kongresszusról a zsidó nép azt üzeni nektek, hogy minden erőfőlkömmel megfeszítésével segítsétek megszerezni a két kincset, mely nemzeti életének teljességéhez kell neki: régi országát és régi nyelvét. Ezt az üzenetet hoztam Nektek a kongresszusról és melléje a lelkesülés izzó légkörében nyílt virágot: az idealizmust.

Ültassétek el az ideálokban, ápoljátok, hogy soha-soha ne hervadjon és akkor tudom, hogy a zsidó népnek a XII. cionista kongresszuson kifejezésre jutott akarata itt is teljesülni fog!

Dr. Fischer Tivadar nagyhatású és súlyos politikai jelentőségű beszéde után, melyet a közönség sokszor szakított felbe zajos helyesléseivel,

Glasner Móse, az ősz kolozsvári főrabbi

lépett a szónoki emelvényre. Ezeket mondta: — Nem érzek magamban hivatottságot arra, hogy a kongresszus politikai, gazdasági és kulturális határozatainak komplexumáról beszámoljak. Csúpan impresszióimat akarom közölni és foglalkozni akarok azzal a terékenységgel, amelyet a Mizrahi szervezet a kongresszusra folytatott. Ezen a kongresszuson népünk elijet láttuk összegyűlekezve. Minden földrészt szétszórt zsidósága elküldte a maga követéit ebbe a parlamentbe és ezek különböző kultúrájú, különböző multu emberek találkoztak egy forró kívánságban, hogy Erec Jisrael ismét erős és ismét zsidó legyen. Főlemelő látvány volt ez a szent gyűlekezet és még főlemelőbb érzés volt a gyűlekezet tagjának lenni.

Legfelejthetlenebb emlékeim azok a percek, amelyeket a palesztinai zsidókkal együtt tölthettem el. Mondhatom nektek, hogy ezek egy egészen új, egy egészen más embertípust képviselnek. Mikor Petach Tikva papjával és kolonistáival beszélgettem, akkor láttam csak, hogy mi véle lehetik a mi népünk Palesztina szabad levődjében, miképpen egyenesedik ki hajlott gerincük és támad fel elhanyagolt ontadatuk. Azt mondták nekem ezek a kolonisták: Ha százan vagyunk együtt, nem félünk tízezer arabtól és ha százszáznyira leszünk, akkor nem hátrátunk meg az siab milliók elől sem. Petach Tikva papja az igazi paraszt-rabbi. É azt mondja, hogy az igazi vallásosságot csak Palesztinában lehet megőrizni, a palesztinai parasztlakozók között, akik a természettel viaskodva közvetlenül érzik az isteni hatalmat, az isteni áldást.

— A mizrahi szervezet szereplése a kongresszuson imponáló volt. A mizrachista delegátusok között negyvenötven rabbi is helyet foglalt jámbor, nagy tudású férfiak, vallásunk diszei. Egy nagy öröm szakadt fel a lelkemből, mert láttam, hogy nem vagyok egyedül, hogy vannak még társaim,

akik együttérznek és együttgondolkoznak velem. Itt Erdélyben sajnos meg egyedül állok. Fehér holló vagyok, akit idegenséggel néznek társai. (Glasner Móse, aki németül beszélt, itt egy szellemes szójátékot használt: Ich bin ein weisser Rabe — ein weisser Rabbi.)

— A szervezeti bizottságban javaslatot tettem, hogy a kongresszus a jeruzsálemi rabbiságot úgy a palesztinai, mint a galutbeli zsidóság legfelsőbb vallási fórumának ismerje el. Sajnos, családi ügyeim nem engedték meg, hogy a kongresszus végéig ottmaradjak és javaslatom tárgyalását bevégyem. Nem is tudom, mi lett a sorsa. De erős meggyőződésem, ha egy autentikus fórum lesz Palesztinában, amely dönteni fog vallási kérdésekben, hogy mit szabad és mit nem, akkor nem lehet majd a vallás jelszavával elgáncsolni a cionizmus ügyét.

— A mizrahi a kongresszuson igen nagy eredményeket ért el, főként az iskolaügy terén. Az volt a célunk, hogy lehetővé tegyünk az ifjúság produktív pályákra, de egyben vallásos szellemben való nevelését. Már ma is harmincegy tanintézet áll Palesztinában a mizrahi vezetés alatt.

A mizrachista delegátusok között élénk szóbeszéd tárgyát képezte, hogy az Aguda tárgyalásokat kezdjen az együttműködésre vonatkozólag a cionista szervezet vezetésével. A mizrachisták ezt rossznéven vették, mert szerintük az Agudának közvetlenül a mizrachival kellett volna tárgyalnia. Én a magam részéről nyíltan kijelentem, hogy ha az Aguda-mozgalom tényleg komoly, ha látán, hogy pozitív Palesztina-programja van és tényleg végez is pozitív munkát Palesztinában, ha látán, hogy vallásos chalucokat képeznek és küldenek ki, ha ortodox pénzfeljelmeink megnyitnak erszényeiket, akkor én volnék az első, aki kilépnék a cionista szervezetről és csatlakoznék az Agudához. De addig, amíg csak homályos frázisokat és üres diplomatizálást látok és sehoh komoly célkitűzést, pozitív munkát, addig itt kell maradnom a cionisták között, addig itt a helyem, mert ha vannak is eltérések közöttünk, egy pontban szétválaszthatatlanul egyek vagyunk: fel akarjuk építeni az országunkat. Szünni nem akaró taps követte Glasner főrabbi szellemes, bölcs beszédét. Utána

az ifjúság szónoka Hamburg József

Köszöneteket. — Karlsbadból — mondtam — mindnyájan súlyos podgyással jöttünk haza. Mindenki sokat hozott magával és mindenki mást. Mert más és más kérdésre várt mindenki feleletet. A legtöbben egy nagy külső csodát vártak, egy új Sanremót, egy új Herzlt. Akik ezt várták, azoknak a kongresszus csalódást hozott. Én nagy aggodalommal mentem a kongresszusra és én nem is csalódtam. Hogy megértésétek, mit hoztam onnan, el kell mondanom, mit kerestem ott. Ezt kerestem: hol van a cionizmus, amely oly nagy és gigantikus, mint a feladatok, amelyek a cionizmus előtt állanak. Mert óriásá nőttek a mi feladataink. A régi eszközök, a régi fegyverek kicsinyre zsugorodtak össze. Valami győkrében újnak kell jönnie, hogy urrá lehessünk a feladatok fölött.

— A kongresszuson az új cionizmusnak két formája jelentkezett. Az egyik Brandeis-cionizmus Brandeis abból a gondolatból indult ki, hogy a cionista mozgalom Sanremónál betöltötte feladatát, nincs tehát szükség több mozgalomra. A további feladatot végézzék el azok, akiknek pénzük van. Az építési munkájára Brandeis a gazdag amerikai zsidókat akarta megnyerni s fel akarta áldozni a cionizmust.

— Nem ez az út, nem ez a felelet a nagy kérdésre. A feleletet máshol találtam meg. Ha nem is épen a kongresszusban, de a kongresszus mellett. Szerettem volna elvezetni azokat, akik megrettentek a nagy feladatok elől és aggodnak, a zsidó diákokhoz, a chalucohoz és a zsidó munkásokhoz. Ezek között a fiatal emberek között láttam volna, hogy nem kívülről, de belülről tör elő a nagy erő, amely urrá lesz a feladatokon. A diák és somégyűléseken láttam, hogy a mi legnagyobb feladatunk a chaluconevelés és a chaluconál láttam, hogy amit ők csinálnak, az páralan emberi munka és hősiesség. Nem szocialisták ezek, a szó köznapri értelmében, de egy új és megújuló emberi közösség előharcosai.

— Ha az erdélyi cionizmus tanulni akar a kongresszustól, keletől kell szem előtt tartania: szakítsunk a Brandeisizmussal, a csak-pénzcionizmussal, amely sajnos nálunk is létezik. Nekünk szükségünk van az idealizmusra, különösen az ifjúság idealizmusára. Mert ez az idealizmus a messiási gondolat. Ez a legérgebb erő, amely Mózes óta egyre nő a zsidóságban, mely már mozgásba bírta hozni egyszer a zsidó tömegeket. Legyen a mi cionizmusunk népmozgalom, kapcsoljuk belé az ifjúság erejét, a dolgozók akaratait és az örök messiási gondolatot.

Az ifjúság szónoka után dr. Fischer Józse beszélt.

— A XII. cionista világkongresszus — mondtam — a honalapítás kongresszusa volt. Az előző kongresszusok többnyire elméleti problémáival szemben itt gyakorlati munkát kellett végezni. És a kongresszus felismerte annak a jelentőségét, hogy a gyakorlati munkának alapvető feltétele a zsidó szolidaritás megteremtése. Kicsiny nép vagyunk, de annál nagyobbak a problémáink. És e problémák megítélésénél oly sokféle szempont érvényesül a zsidóság kebelében, hogy valóban irreálisnak látszik zsidó szolidaritásról beszélni. És én mégsem látom a zsidó szolidaritást elérhetetlennek, ellenkezőleg, épen a kongresszus eredményei alapján úgy vélem, sohasem állottunk oly közel minden zsidó szolidaritásához, mint ma. A kongresszus elhatározta, hogy minden erejének megfeszítésével folytatja a munkát az új-haza felépítése érdekében. És ehhez hoztette: mindez csakis a zsidóság ősi hagyományainak feltétlen tiszteletbentartása mellett történhetik. Gyakran történik hivatkozás arra, hogy a hithűséggel ellentétben áll a cionista munkában való részvétel. A kongresszusnak ez a határozata beszédes cáfolata ennek a beállításnak, amely sokak számára csak lelkiismereti hátsóajtóul szolgált, melyen keresztül ki-surrantak a manapság minden zsidót terhelő kötelességek teljesítés elől. Nos, ez a kongresszusi határozat véglegesen elzárta a kötelességteljesítés elkerülésére felhasznált ezt a mellékutat és minden zsidó számára elfogadható platformot teremtett az együttes munkára. Másfelől a kongresszus hitet tett amellett, hogy senkinek egyéni szabadságát érinteni nem akarja és ezzel biztosította annak a lehetőségét, a zsidó munkások is, akiknek verejtékével kell felépíteni Palesztinát, minden fentartás nélkül résztvehessenek a közös munkában, mely minden országnál szabadabb hazát van hivatva biztosítani a zsidó népnek.

— Célnakhoz csak a legnagyobb áldozatkészséggel juthatunk el. Ennek az áldatkészségnek ragyogó példái állanak előttünk. Amikor a kongresszuson dr. Szoloveitschik litván minisztert az Executiveba jelölték, hivatkozott azokra a fontos feladatokra, amelyek reá mint zsidó miniszterre Litvániában még várnak. Erre Weizmann Chaim így aposztrofálta: Biztosíthatom, hogy én is lehetnék miniszter. De a kongresszus a cionista munka élére parancsol és én engedelmeskedem. Mert a mi szolgálattunk nem egyszerű katonai szolgálat: ez kriegsdienst. Ez alól a hadiszolgálat alól senki sem vonhatja ki magát. Szoloveitschik egy szóval sem huzódzott tovább, lemondott a miniszterségről és szolgálatába állott a cionizmusnak. Ilyen és hasonló példák vannak előttünk és ha követjük a mi nagyjainkat, a cél mely előttünk áll, rövidesen valóság lesz.

Weizsburg Chaima

emelkedett ezután szólasra: — Én is aggodalmakkal eltelve mentem a kongresszusra. Aggódtam, vajjon lesznek-e olyan vezetők, akik elég erősek és nagyok a mérhetetlen feladatokhoz, amelyek reánk várnak. Erre az aggóddó kérdésemre tiszta, érthető feleletet adott a kongresszus. Igen, vannak vezetők, méltók és nagyok a feladatokhoz. Vannak vezetők, akikre nyugodtan bízhatjuk sorsunkat, akik biztos kézzel irányítják sorsunk hajóját. Weizmann, Szokolov, Jabotinsky és a többi nagy férfi, akit a kongresszus mozgalomunk élére állított, mind olyan nevek, amelyek késő történelmünk lapjain is tündökölni fognak. De mit ér a vezérek hősiessége, önfeláldozó munkája, ha nincsen nép, amely kövesse őket. Rajtunk, zsidó népen mulik, hogy eredményes legyen a vezérek erőlködése.

Weizsburg ezután azokról a kötelességekről beszélt, amelyeket a kongresszus határozatai ránk rónak és méltatta a Keren Hajeszód óriási jelentőségét. A nagyhatású beszéd után dr. Fischer Tivadar néhány meleg szóval bezárta a népgyűlést. A nagyszámú közönség a Hatikvát énekelve távozott. Mindenki magával vitt a kongresszus történelmi eseményéből egy-egy élő emléket.

Párat botránynak A minden usztás és életét egy ságos csata pályát és o kulturálapo robbant ki szervezett kezett, sajn Haggibbor aia vettek, és minden játékosokat, hogy a te győzni mer

A bot magáról ma maguk kö található és lens elemes gadattak m Kolozsvárot keretéből testnevelés ilyen elvadu továbbra is durva, terra könyve kedve hogy a ve tők, hanem csoportja re

Az egy fordul el amit az biz Haggibbor já man egyete huzósággal gok figyelme már végleg kultura egyi voissével v

A tagr sitónk a kö Verőfé Universitates nult a pály Akik ezt a sel állapított az ois volt a mind teljes

Jellemző, ho len komolya fordult elő. a sportszöve tribünön azo tek a botrau verekedéssé tani, hogy a szervezve. A adója már a matékkel tel zést, hogy je gára. Ez a gyanánt hato goltját rugta

a tribú Keletl bea, m örörsz matisz gal A bíró felfüggeszteni godott. Mikoz felidőben has gás és larma ideig tartott, tör, aki az e tisztviselő ve a footballpál

dr. Fischer József

Botrányos verekedés a sportpályán

Ostrom a Haggibbor-játékosok ellen — Csata a tribünön

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páratlan és megnyilatkozásában undorító botrányok volt színvele tegnap a sportpálya. A minden képzeltet fölfülmülő, céltudatos uszítás és gyűlölködés, amely Kolozsvár sportéletét egy esztendő óta jellemzi, tegnap valóságos csatává változtatta a sétatorni football-pályát és duhajkodó, terrorista, a legsötétebb kulturális állapotokat is megszégyenítő verekedésben robbant ki. A szemmel láthatólag előre megszervezett verekedésbe a rendőrség is beavatkozott, sajnos nem mindenütt a megkívánható eréllyel és pártatlansággal. Turbulens elemek a Haggibbor sportklub ültözőjét valóságos ostrom alá vettek, hivatalos hatalommal leigazoltatták és minden ok nélkül a városon végighurcoltak játékosokat, akiknek egyetlen bűnük az volt, hogy a tegnapi mérkőzésen, a footballpályán győzni merésztettek.

A botrányt a kolozsvári egyetem néhány magáról megfellebbezett diákja inscenálta, akik maguk köré gyűjtve a sporttelepeken mindig található és mindenre kész, elvetemült turbulens elemeket, olyan hallatlan rendzavarásra ragadtatták magukat, ami már teljesen kintott a Kolozsvárot megzököttes rendes sportbotrányok keretéből és gondolkodóba kell hogy ajtsa a testneveléssel foglalkozó köröket az iránt, hogy ilyen elvadult viszonyok között érdemes-e még továbbra is embekek testi épségét, művelését, durva, terrorista eszközökkel dolgozó csoportok kénye-kedvének kiténni. Megjegyezni kívánjuk, hogy a verekedést nem az egyetemi hallgatók, hanem az egyetemi hallgatók egy kisebb csoportja rendezte.

Az egyetemi hallgatók zöme undorodva fordul el ettől az utszéli duhajkodástól, amit az bizonyít a legkelatásabbul, hogy a Haggibbor játékosainak ügyében épen egy román egyetemi hallgató járt el a legnagyobb buzgósággal. Mindenesetre fölhívjuk a hatóságok figyelmét ezekre az állapotokra, melyek már végleg lehetetlenné tették az általános kultúra egyik fontos ágával, az ifjúság testnevelésével való békés, vezéreltlen foglalkozást.

A tegnapi hallatlan sportbotrányról tudósítónk a következőkben számol be:

Vérőfényes szép délután volt mikor az Universitaten és a Haggibbor legénysége bevonult a pályára, hogy erőjüket összemérjék. Akik ezt a meccset végigázták, megelégedéssel állapították meg, hogy

az olimpiai egy év alatt alig volt még ilyen szép, élvezetes, minden durvaságtól mentes, teljesen fair játék látható a kolozsvári sporttelepeken.

Jellemző, hogy az egész mérkőzés alatt egyetlen komolyabb fault, leugrás, vagy kiállítás sem fordult elő. A játék kiválóan fair voltát maga a sportszövetség hivatalos lapja is kiemeli. A tribünön azonban már a játék közben kezdődtek a botrányos jelenetek, melyek hovatovább verekedéssé fajultak. Utólag meg lehet állapítani, hogy az egész zavarás előre meg volt szervezve. A kolozsvári footballélet egyik hangadója már a mérkőzés kezdete előtt nagy nyomatékkal tette meg azt a gyűlölködő megjegyzést, hogy jó lesz, ha a Haggibbor vigyáz magára. Ez a hangos megjegyzés egy kitanak, jelgyanánt hatott. Mikor a Haggibbor második gólját rúgta be a haléba,

a tribünön újult dulakodás keletkezett a közönség körében, melyet a későbbi rendőrszemek és néhány katonatiszt csak nagy fáradsággal tudott megszüntetni.

A bűnő kenytelen volt a játékok egy időre felfüggesztve, amíg a közönség meg nem nyugodott. Mikor azonban a Haggibbor a második félidőben harmadszor is gólt ért el, a zajongás és lármá újra kezdődött, de csak rövid ideig tartott, mert az a néhány agent-provokátor, aki az egész botrányt okozta, egy vasuti tisztviselő vezetésével levonult a tribünről és a footballpálya bejáratánál helyezkedtek el.

A mérkőzés befejezte után a több ezer főnyi közönség mit sem sejtve távozott, annál is inkább, mert maga a mérkőzés olyan fair lefolyású volt, hogy senki se gondolhatott arra, ami tényleg bekövetkezett.

Körülbelül ötven egyetemi hallgató, a hozzájuk csatlakozott csöcselékekkel mintegy kétszázötven főnyire növekedve, megtámadta a pályáról levonuló Haggibbor-játékosokat.

A teljesen magukra maradt Haggibboristák dulakodva törtek utat maguknak a ültözőig. A csöcselék ekkor ostrom alá fogta az ültözőt. László, a Haggibbor főtitkára valahogy utat tört magának és kocsi vágatott rendőri segítségért. Jakobi Ernő, a Haggibbor intézője testével védte az ültöző bejáratát. Majd, hogy időt nyerjen, az ostromlók közül két embert behívott az ültözőbe és megkérdezte tőlük, hogy mi a kívánságuk. A behívott két ember közül

Marina, a lakáshivatalt egyik tisztviselője minden jogesettség nélkül leigazoltatta a bevonuló játékosokat.

A tüntetőknél tudniillik a Haggibbor két új és kitűnő játékosa, *Rosenberg* és *Bornstein* ellen volt kifogásuk, minthogy főleg nekik tulajdonították, hogy a Haggibbor megnyerte a meccset. Ugyanebben az időben bejött az ültözőbe *Meszesán* rendőrkapitány is. Ő már hivatalosan igazoltatta le az ültözőben lévőket és mint-hogy semmi hivatali vagy kifogásolni valót nem talált, további intézkedéseket nem tett. Közben megérkezett a rendőri kirendeltség, mely tíz lovasrendőrből állott. A Haggibbor szorongatott legénysége már azt hitte, hogy a rendőri kirendeltség megérkezésével véget ér fenyegetett helyzete. Azonban csalódott ebben a feltevésében.

Az ültözőt ostrom alatt tartó csöcselék valóságos négyüzlést tartott, melyben kiadták a parancsot, hogy rendőri beavatkozásra szükesség minemem.

A parancs kiadása után a lovasrendőrök, mint akik jóvágezték dolgukat, visszafordultak és elhagyták a sportpályát. Közben *Meszesán* kapitány és egy aktív katonatiszt, akiknek nevét nem sikerült meg tudnunk, a zavargók nyomása alatt letartóztatásba helyezte a Haggibbor két játékosát, *Rosenberget* és *Bornsteint* és az egész városon keresztül a térparancsnokságra kísérték őket. A Haggibbor többi játékosát szabadon bocsátották. A bekisért két játékos egy óra hosszat volt a térparancsnokságon, míg a Haggibbor vezetőségének személyes jótállása mellett szabadon bocsátották őket. Hogy milyen címen kísérték be a két játékosot és milyen jogalapon tartották őket fogva, az még mai napig is titok. *Meszesán* rendőrkapitány, akivel az események után volt alkalomuk beszélgetni, ugy nyilatkozott, hogy:

Mittér, a kolozsvári footballélet egy másik kerifutása követelte tőle, hogy tartóztassa le az egész Haggibbort

és ő csak a súlyosabb következmények elkerülése céljából engedett ennek a követelésnek annyiban, hogy *Rosenberget* és *Bornsteint* bekisértette, így akarván őket megkímélni az intruzióktól. Egyébként azonban szemérmese eljárásra jogalapot nem lát.

A tegnapi verekedésnek, melynek a Haggibbor tagjai közül *Jakobi Ernő*, *Bornstein*, *Merei Géza* és *Nyul Sándor* voltak súlyosabb sérültjei, ma a térparancsnokság és a katonai ügyosztályon volt a folytatása. A két letartóztatott Haggibborjátékost azzal a feltétellel bocsátották szabadon, hogy ma reggel tíz órakor jelentkezzenek a térparancsnokságnál, ahol ügyüket megvizsgálják. A térparancsnokságot a zavargók vezetőinek igazgatása majd nem tévedésbe ejtette és a footballbotrányból csaknem katonai ügy lett. *Tartarescu* tér-

parancsnok mindenekelőtt a két játékos katonai okmányai után érdeklődött. Valóságos kálváriajárás indult meg a térparancsnokság és katonai ügyosztály között. A két fiut katonai fedezet alatt kísérték egyik helyről a másikra és alapjában mindez azért, mert bátrak voltak a tegnapi mérkőzésen három gólt rúgni.

Megkérdeztük a Haggibbor elnökségét mi a véleménye a Haggibbor további szereplésére és a bajnoki mérkőzéseken való részvételre vonatkozóan. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy egyelőre megfontolás tárgyává fogják tenni a Haggibbor intézőségében, hogy ilyen körülmények között a Haggibbor résztvegyen-e továbbra is a bajnoki mérkőzéseken.

Eftimiu Viktornál

Beszélgetés a művészi és irodalmi együttműködésről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A „Prometeus” magyar előadására Kolozsvárra érkezett *Eftimiu Viktor*. Elutazása előtt fogadta munkatársunkat, akinek az aktuális irodalmi és művészeti ügyekről a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt kifejezést kell adnom annak a jóleső érzésnek, amely darabom magyarul bemutatójánál előgott. Örömmel láttam, hogy ez a darab, amely, jól tudom, nem színpadi hatásokra felépített dráma, a közönség teljes megértésével találkozott. Hogy őszinte legyek, azt hittem, az emberek unatkozni fognak mellette. De láttam, felfigyeltek és komoly intenciómat felfogták.

— Mit gondol, — kérdeztük — miként lehetne az erdélyi irodalmat az örómániai kapcsolathoz hozni?

— Ennek megvan a módja. Az erdélyi színpadi szerzőket nagyon szívesen látjuk a bukaresti színpadokon, magam részéről különösen megígérhetem, hogy mint a Nemzeti Színház igazgatója, igyekezni fogok a Romániában élő nemzetiségek irodalmát az ökirályság lakosaival megismertetni. De megvan a lehetőség annak is, hogy ezenkívül is közelítsünk egymáshoz. Ha egy kétnyelvű folyóiratot indítanánk, amely a romániai irodalmat a nemzetiségeknek magyarul, a kisebbségek irodalmát a románoknak románul interpretálná, jelentős lépéssel jönnénk közelebb egymáshoz.

— Mi az oka annak, hogy a művészkongresszust elhalasztották?

— A művészkongresszus összefüggésben volt a koronázással és így azt is annak májusra kitűzött terminusakor fogjuk megtartani.

A romániai zsidó irodalom ügyében elfoglalt álláspontja iránt érdeklődünk.

— Szeretem és becsülöm a zsidó művészetet. Legutóbb is egy zsidó színtársulatnak az egész ország területére adtam játszási engedélyt. Bukarestben állandó zsidó színtársulat működik, a „Dacia”, amely rendkívül élénk látogatásnak örvend.

Felhívom Eftimiu figyelmét arra, hogy az erdélyi román írók egyrésze az országos írói egyesület ügyéből nemzetiségi kérdést csinál és nem hajlandó a nemzetiségek íróit befogadni.

— Nagyon helytelenem ezt a felfogást. A művészetben nem lehetnek nacionalista szempontok irányadók. Csodálem, hogy ez a kérdés egyáltalában felvetődött.

— Nemcsak hogy felvetődött, de hevesebb vitát is provokált. Isac-Emil volt az, aki a liberális felfogás érvényesítéséért sarkára állott.

— Ennek nagyon örülök. Mint az írói egyesület elnöke kijelentem, hogy akik tőlem és Isactól eltérő álláspontot képviselnek ebben az ügyben, azokkal nem azonosítom magamat és véleményük egyáltalában nem érdekelt.

Eftimiu Viktor bucsuzóul megmutatta azt a két csokrot, amelyet a kolozsvári nemzeti színház közönségétől kapott. A szalagokat szeretettel simogatta, gondosan leoldotta a levelekről és féltő óvatossággal elvette legbelső zsabéba.

Zsidók! gondoskodjatok a Kaddis-tókról! Adakezzetek a Tarbutra!

gkongresszus — kongresszusa volt. Öbnyire elméleti gyakorlati munkát esszus: felismerte gyakorlati munkásidó szolidaritás agyunk, de annál és e problémák mpont érvényesül valóban irreálisnak beszélni. És én aritást elérhetot-kongresszus ered-sobsem állottunk aritására, mint ta, hogy minden rtatja a munkát az en. És ehhez hoz-dóság ősi hagyot-bentartása mellett k hivatkozás arra, en áll a cionista kongresszusnak ez ata ennek a beá-ra csak lelkiisme-lyen keresztil ki-ten zsidót terhelő Nos, ez a kongressz-bizárta a kötelesség-znált ezt a mel-p számára előt- az együttes mun-s hitet tett amelleit, dságát érinteni nem annak a lehetősé-iknek verejtékével minden fenntartás közös munkában, badabb hazát van bépnek.

legnagyobb áldozat-nek az áldatkész-ak előtűnt. Ami-zoloveitschik litván előlték, hivatkozót a, amelyek reá mint an még várnak. Erre sztrófolta: Bizosit-ék miniszter. De a ka élére parancsol Mert a mi szolgálá-szolgálat: ez áriega-álát alól senki sem eitechik egy szóval mondott a miniszter-t a cionizmusnak. rannak előtűntk és at, a cél mely előt- g lesz.

Chaima

akkal eltelve mentem m, vajjon lesznek-e g erősek és nagyok hoz, amelyek reánk kérdésekre tisztá, kongresszus. Igen, és nagyok a felada-ak, akikre nyugodtan biztos kézzel ír-Weizmann, Szokolov, gy férfiu, skit a kon-lőre állított, mind eső történelmünk lap-De mit ér a vezérek aja, ha nincsen nép, ajtunk, zsidó népen legyen a vezérek

azokról a kötelessé-et a kongresszus hatá-méltatta a Keren Haj-A nagyhatású be-avadar néhány meleg-ülést. A nagyszámú kelve távozott. Min-gongresszus történelmi emléket.

Simionescu pénzügyi államtitkár az adóreform végrehajtásáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az új pénzügyi törvény teljesen új adórendszert létesít Romániában, de különösen a kapcsolt területeken. A rendszer változásával az állami adószedés alapja is megváltozik. Ennek az elapnak a megteremtésére a bukaresti pénzügyminisztérium speciális bizottságokat létesített. E bizottságok munkájáról, vagyis a Titulescu-féle pénzügyi reform végrehajtásáról, Simionescu kolozsvári pénzügyi igazgató munkatársunk előtt a következőképpen nyilatkozott:

— A minisztérium által létesített bizottságok legkésőbb október huszadikáig megkezdik működésüket. A bizottság becslés ntján fogja megállapítani a föld és ház utáni jövedelmet. Az ingatlanok értékének felbecslésében a bizottság egyáltalán nem fogja befolyásolni, nem is befolyásolhatja az ingatlanoknak a telekkönyvben feltüntetett értéke, mert ezek az árak még 1875-ből valók s negyvenhat év óta az ingatlanok értéke óriási mértékben megváltozott. A telekkönyvben szereplő árak után szedett adó oly kevés jövedelmet jelent az államnak, amely nincs arányban a mai viszonyokkal. A magyar kormány az ingatlanok után fizetendő adótételeit mindvégig változtatlanul meghagyta, de emellett úgy járt el, hogy különböző illetékek címen felemelte az adókulcsot. Ez lényegében ugyan azonos a kataszterekben szereplő jövedelem megváltoztatásával, de a földbirtokok előtt mégis úgy tűnteték fel a dolgok, hogy kevés adót fizetnek. Az állam persze ezzel megtalálta a maga számításait. Mi azonban az ingatlanokból származó jövedelmet most lényegesen nagyobbra fogjuk megállapítani, de az adó mége sem lesz magasabb, habár az ingatlanok értékének növekedésének megfelelően az új adókulcs is nagyobb, mint az a százalék, amelyet a magyar kormány szedett a jövedelem után. Amint az ingatlan tulajdonosa a magyar államnak különféle címen fizetett, azt mi egy tétellel és egy név alatt fogjuk szedni.

— Az adóreform főleg a kisbirtokosoknak kedvez. Hogy példával illusztráljam, az olyan ingatlanoknak, amelyek jövedelme az ezer leit nem haladja meg, csak a jövedelem fele után állapítják majd meg az adót és ebből is körülbelül husz százalékot, illetve minden családtagnak után öt százalékot elengedünk, úgyhogy akinek ezer lei jövedelme van, tulajdonképpen csak négyszáz lei után fizet adót. Nagy könnyítés továbbá, hogy az új adótörvény a házádot eltörli, vagyis a földművesek ezentúl nem fognak a házuk után is adót fizetni. Adó alá csakis azok a házak esnek, amelyek részben vagy egészben bérbeadtak. Ezzel a két intézkedéssel falvakban ténylegesen a régi adó marad meg, csak új formában.

— Falvakban a becslés úgy fog történni, hogy a bizottság nem fogja az egyes ingatlanokat külön-külön felbecsülni, hanem egy átlagértéket fog megállapítani, például, ebben és ebben a faluban egy hold szántóföld ennyi ér, egy hold legelőnek ennyi az ára, egy háznak ennyi az értéke s ez az egységár fog alapul szolgálni az adókitetéshez, amely már egyenlőként, külön-külön fog megtörténni.

— A városokban főleg a házak jönnek tekintetbe az adókitetésnél. Az értékbecslő bizottság házról-házra fog járni s mindegyiknek külön-külön fogja az értékét megállapítani s azt az összegét, amelyet a tulajdonos a lakások bérbeadásából kap.

— Mikor a becslőbizottság elkészült már a munkájával, helyét az adókitető bizottság foglalja el. Ez a bizottság is házról-házra fog járni s a törvényben engedélyezett százalékok levonásával rögtön a helyszínen megállapítja az adót. Ha az ingatlan tulajdonosának meg más jövedelmei is vannak, a bizottság az ezek után járó adót is kiveti.

— A közönség által kitöltendő adóvallomások december elsejéig mindenkinek be kell adnia. A becslőbizottság fogja a kitöltött vallomási mintákat felhasználni, hogy bevallott adatokat összeegyeztesse a becslés adataival, illetve azokat ellenőrizze.

Románia és Ausztria kereskedelmi viszonya

Beszélgetés a bécsi román delegáció vezetőjével

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

A román-osztrák kereskedelmi szerződés megkötésére kereskedelmi delegáció időzött Bécsben. Munkatársunk felkereste a Hofburgban a delegáció vezetőjét, Dimitriu kereskedelmi attasét, aki a szerződésről a következőképpen nyilatkozott:

— A szerződés érdemére vonatkozólag — mondotta Dimitriu — nem nyilatkozhatom, mert itt a közgazdasági kérdés politikában torzkodik. Mindenesetre megmondhatom azonban, hogy a szerződés készen van és csak a két kormány jóváhagyására vár, Romániát semmi különösebb érdek vagy szempont nem vezeti a szerződés megkötésénél. Egyes egyedül a javak kieserélődését, az áruforgalmat akarja helyreállítani Románia és Ausztria között. Ez az áruforgalom eddig elég csekély mederben mozgott. Egy egyik oka annak, hogy a lei és az osztrák korona között tartósan az a nagymértékű szakadék tátong, amely a két pénzt e pillanatban is elválasztja. A szabad áruforgalom azonban csak jó hatással lehet a valuták kiegyenlítésére, mert világos, hogy a nagyobb mértékű osztrák export megnövelné a keresletet az osztrák korona iránt, amely körülmény további konzekvenciákban a korona megjavulását idézné elő. A korona megjavulása pedig lehetségessé tenné Románia számára, hogy exportálásra készen álló terményeit Ausztriában is elhelyezze.

A lei árhanyatlásáról a párisi relációban és ennek a ténynek várható fejleményeiről Dumitriu úgy vélekedik, hogy ezt az áruhányatlást egyedül a spekuláció okozta. Ennek bizonyítéka az is, hogy hiányzik a közgazdasági bázis az értékesítésnek motiválására. A legújabb statisztikai felvételek szerint ugyanis Románia egyike azon kevés európai államoknak, amelyeknek aktív a kereskedelmi mérlege. Románia tehát többet visz ki külföldre terményekből és áruiból, mint amennyit külföldről behoz. A lei emellett keresett fizetési eszköz. Ha pedig meggondoljuk, — mondta — hogy az ideai aratás többletei csakhamar megjelennek a kivitelben, akkor a lei prognózisa minden spekuláció ellenére is a javulás maradt.

Megakadtak a tárgyalások Bratianu és Maniu között

Bukarest, október 10. Az „Adeverul” szerint Bratianu és Maniu között a tárgyalások a liberális párt erdélyi szervezetének a kérdése miatt megakadtak. Bratianu nem fogadja el Maniu álláspontját, aki teljesen szabadságot akar Erdélyben a nemzeti párt részére biztosítani és a liberális szervezetek létjogosultságát nem akarja elismerni. A liberálisok olyan megoldást is ajánlottak, hogy a centrumban döntenek az erdélyi jelölések és kinevezések felett, amelyek helyi szervezetek mindig arányban állanak. Erre a javaslatra Maniu nem válaszolt.

Megvizsgálja a népszövetség a jugoszláv-albán határcsúcsok ügyét

Páris, október 9. (RTI.) A népszövetség tanácsa tegnap foglalkozott a danzigi repülőgépgyártás ügyével. Az albán-kérdés rendezésére kéttagú bizottságot nevezett ki, amely a népszövetség döntése alapján a jugoszláv-albán határcsúcsok ügyét vizsgálja meg.

HÍREK

Az Uj Kelet tartalmáról:

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső jeom-kippur miatt pénteken a rendes időben jelenik meg.

— Mária királyné Kolozsváron. Mária királyné csütörtökön délután Nagyváradról, — ahol a szobrának leleplezése alkalmával rendezendő ünnepélyen vesz részt, — Kolozsvárra érkezik. A királynét Mihályi Tivadar és Groza miniszterek, a város és katonaság tisztviselői fogják fogadni. Csütörtök este a királyné tiszteletére diszeldadás lesz az operában, amely alkalmával Sámson és Delila kerül színre. Az előadás után Mária királyné azonnal továbbutazik a fővárosba.

— Groza és Antonescu miniszterek Kolozsváron. Dr. Groza Péter erdélyi miniszter és Antonescu igazságügyminiszter ma Kolozsvárra érkezik, hogy a reszortjukba vágó aktuális ügyeket elintézzék. Október második felében Erdélybe jön Garoflid miniszter is, hogy az agrárreform megvalósítását megvalósítsa.

— Ma utaznak haza az olasz kiküldöttek. Bukarestből jelenik: Az olasz kirándulók ma meglátogatták a Sfatul Negustoresc helyiségeit, a Bragadiru sörgyárat és a kereskedelmi és iparkamarát, ahol a főváros elkelő nagypárosai és kereskedői fogadták őket. Este a nemzeti színházban diszeldadás volt tiszteletükre. Holnap elhagyják a fővárost és Aradon át hazautaznak. Dela Torella márkai, olasz külügyminiszter, a bukaresti olasz követhz, Franklin Mártonhoz táviratot intézett, amelyben megbizsa őt, hogy fejezze ki egész Itália köszönetét a román kormány, a hatóságok és a román nép előtt, az olasz kirándulók nagyszerű fogadtatása miatt.

— Hosszu főjegyző szabadságra ment. Dr. Vasile Hosszu, Kolozsvár város főjegyzője és helyettes polgármestere vasárnap szabadságra utazott. Dr. Hosszu november kilencedikéig marad szabadságon.

— Megszűnik a városi közlelmezési hivatal. Kolozsvár városi közlelmezési hivatala október végén teljesen feloszlik. A főlegességé vált hivatal most likvidálás alatt van. A hivatalosok legnagyobbb részét a város más osztályainál sikerült elhelyezni. Néhány tisztviselőnek azonban, mivel nem volt üres hely, fel kellett mondani. Ezek most felebezést nyújtottak be a városi tanács határozata ellen a belügyi államtitkársághoz, amely ezúgyben némsokára fog dönteni.

Szatmáron és nagyváradon fog kereszthimenni a bukarest-bécsi gyorsvonat. Nagyváradról jelentik: Tegnap délelőtt ült össze itt az a román-magyar vasúti bizottság, amelynek az a célja, hogy a két ország között szorosabbá tegye a forgalmat. Magyar részről a bizottság elnöke Pafersuk MÁV igazgató, román részről Francu Amos kolozsvári helyettes üzletvezető. A bizottság elhatározta, hogy albizottságot küld Kötegyánra, amelynek helyszíni szemléje alapján fog esetleges változásokról dönteni. Rendkívül jelentős a magyar delegátusoknak az a kérése, hogy a bukarest-bécsi gyorsvonatot Arad helyett, Szatmáron és Nagyváradon vezessék keresztül. A román kiküldöttek ez ellen nem emeltek kifogást. Szó volt a közvetlen telefon és posta-összeköttetésről is.

— Foch tábornagy Amerikában. Párisból jelentik: Foch tábornagy Amerikába utazott. A tábornagy meglátogatta Hardingot és résztvevő az amerikai légiók kongresszusán és az „ismertetlen közkatona” temetésének ünnepésén.

— Szociális várom. Vasárnap erdélyi szociális sztrájk óta. A Román Valér szabásu beszéd mai helyzetének fejtegette a sztrájk huzásával állam amely ezt a közzeletlenül. A me nem lehetett a lyozni. Ezért a munkásság üzen a proletariátus ján. Dunareanu pártokkal való e Hoffer Géza a ves támadást. nyevü szociális totta meg. Czala a magyarországi emlékezésével végetért.

— Lelept Jassiból jelentik lepletek egy ru nel 24 millió R koboztak. A ces

— Orosz

Brüsszelből jelent sére összehívott glia és Francia kormányuk nem mindaddig, ami nem ismeri a szág képviselői cia álláspontho

— Basar

Bukarestből je tegnap tartották lának négyeszet rendezett emléklommal gyászmi nak hetedik évé Ferdinand király tagjai és szar ségeket nagy egész környék hoz, ahol L. (Carmen Sylva Miron Cristea Majd Visarion beszédet, melta Ezután megilt egyetemi tanár gált a kellő tör a királyi csal Sinaiába, a kor

— Körö

linből jelentik: rözö levelet ad ellen, akik az vették és újabb

— Az iz

kereskedelmi é hozatal új szab kezdő négy kateg lyeknek behoz tételek lejtetés Áruk, amelyek amelyeknek be mellett szabac hivü a megállá tevő luxusadó cikkek, melyek a vamon kivül, adót aranyleibe

— Cseh

váron. Mint a az összes csehs kiállítás r. ndez tárgyaiból mini vonaton, hogy Csehszlovákia g október 21-én e 24-én és 25 en vacra megy, ab látható.

Szocialista népgyűlés Kolozsváron. Vasárnap délelőtt tartotta meg az erdélyi szocialista párt első gyűlését a tavalyi sztrájk óta. A szokásos megnyitó után dr. Román Valér lépett a pódiumra s nagyobb-szabású beszédben mutatóit rá a munkásság mai helyzetének az okaira. A munkásság — fejtegette a szónok — volt az, amely szét-huzásával állandóan erősítette a reakciót, amely ezt a körülményt nem hagyta kiakná-zatlanul. A munkásság fegyelmhiánya miatt nem lehetett a bérieszállítást sem megakadá-lyozni. Ezért szükséges, hogy a jövőben a munkásság összes frakciói vállvetve küzdenek a proletariátus érdekében a békes evolúció út-ján. Dumareanu regátbeli delegátus, a polgári pártokkal való együttműködésről beszélt, míg Hoffer Géza a polgári sajtó ellen intézett he-ves támadást. Receanu párttitkár a román-nyelvű szocialista pártlapok hiányát állapí-totta meg. Czala pártelnök a fehér terror és a magyarországi munkásüldözésről (való meg-emlékezésével a gyűlés déli felégy órákor végetért.

Leleplezett rubelcsempészek. Jassiból jelentik: Tighinában (Bessarabia) le-leplezték egy rubelcsempész társaságát, amely-nél 24 millió Romanof-rubelt találtak és el-kobozták. A csempészeket letartóztatták.

Oroszország nem kap hitelt. Brüsszalból jelentik: Az Oroszország segélyező-sére összehívott nemzetközi konferencián An-glia és Franciaország képviselői kijelentették, kormányuk nem nyújt hitelt Oroszországnak mindaddig, amíg az orosz szovjetkormány el-nem ismeri a nemzetközi jog elveit. Németor-szág képviselői csatlakoztak az angol és fran-cia állásponthoz.

Basarab halálának évfordulója. Bukarestből jelentik: Curtea de Argesban tegnap tartották meg a Neagoe Basarab halá-lának négy százéves évfordulója alkalmából rendezett emlékünnepeit és ugyanezen alka-lommal gyászmise volt I. Károly király halála-nak hetedik évfordulója alkalmából. Megjelent Ferdinánd király, a királyi család, a kormány-tagjai és számos meghívott vendég. A fel-ségeket nagy lelkesedéssel fogadták és az egész környék lakossága kísérte a kriptá-hoz, ahol I. Károly és Erzsébet királyné (Carmen Sylva) nyugsznak. A gyászmisét Miron Cristea metropolita primás celebrálta. Majd Visarion Puiu püspök tartott ünnepi beszédet, méltatva Neagoe Basarab érdemeit. Ezután megítogatták a zárdát, ahol Onciu egyetemi tanár kalauzolta a felségeket és szol-gált a kellő történelmi felvilágosítással. Innen a királyi család különvonaton visszautazott Sinaiába, a kormány tagjai pedig Bukarestbe.

Körözök Kappot és híveit. Ber-linből jelentik: A birodalmi főállamügyész kö-röző levelet adott ki Kapp és mindazon társai ellen, akik az államosítást annakidején elkö-vették és újabb összeesküvésben vesznek részt.

Az importárak osztályozása. A kereskedelmi és ipari minisztérium az árube-hozatal új szabályozásával az árukat a követ-kező négy kategóriába sorozta: 1. Áruk, ame-lyeknek behozatala az érvényben lévő vám-tételek letétele mellett teljesen szabad. 2. Áruk, amelyeknek behozatala tilos. 3. Áruk, amelyeknek behozatala a luxusadó lefizetése mellett szabad. Ezekért az árukat a vámon kívül a megállapított szám 1—3 sorozatú lé-tető luxusadót kell fizetni. 4. A nagy luxus-cikkok, melyek behozatala teljesen szabad, de a vámon kívül, az ezzel egyenlő összegű luxus-adót aranyban kell megfizetni.

Cseh mintavásárvonat Kolozsváron. Mint megírtuk, a csehszlovák kormány az összes csehszlovákiai mintavásárvonatról megő-kiallításat rendez. Az egyes vásárok kiállított tárgyaiból miniatűr-kiállítást rendezett be egy vonaton, hogy a külföld előtt is bemutassa Csehszlovákia gazdasági termékeit. Ez a vonat október 21-én és 22-én Nagyváradon, 23-án, 24-én és 25-én Kolozsváron lesz, innen Temes-várra megy, ahol 27-én, 28-án és 29-én lesz látható.

A kolozsvári iparkamara ügye. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara körül megindult harcban újabb epizódok vannak. Tegnap délelőtt azt az értesülést kaptuk a ka-maránál, hogy a kormány által kinevezett át-meneti vezetőséget ma délután háromkor be-írták. Metes prefektus ebben az ügyben hosszas megbeszéléseket folytatott a kamara tithári hivatalával, amely sürgősen gyűlésre hívta össze a kamara tagjait. Hivatalos helyen azt az információt kaptuk, hogy a kereske-delmügyi miniszter prezstizs-kérdést csinál a dologból és mindenáron azt akarja, hogy az ad hoc vezetőséget beiktassák s erre vonatko-zólag Metes prefektus-kormánybiztos instrukci-óját is kapott Bukarestből. A beiktatandó ve-zetőségek — mint hírlik különösebb hatásköre nem lesz, mert a kamara ügyeinek egyetlen illetékes vezetője a kormánybiztos lesz. Ha a beiktatás megtörténik, a választásokat novem-berre fogják elhalasztani.

Csehszlovák gyapjúipari kon-venció. Mult hó 30-án zárták le Brünnben a csehszlovák köztársaság gyapjúipari új kon-venciójukat, amely a szakipar és kereskedelem fizetési és eladási feltételeit egységesen szabá-lyozza az egész köztársaság területére. A „Cas” szerint az eladási feltételek a következők: Az árak levonás nélkül készpénzben érteendők, helyt: gyár vagy raktár. Az első félhónap számlái a következő hónap közepéig, a máso-dik félhónap fakturái pedig a következő hónap végéig érvényesek. A számlák az érvénybelé-pés napjától számított 45 napon belül levonás nélkül egyenlítendőek ki. Korábbi fizetésnél az 5 és fél százalékos kamat kétszerese iratik a folyósámla javára, késedelmes fizetésnél pe-dig a felszámítandó kamat 3 százalékkal ma-gasabb a hivatalos kamatlábnál. Fix rendelés nem stornírozható. Felszámítás csak 14 napon belül vehető figyelembe; ha az árú eritetlen. Mintákat 10—50 cm. hosszban, teljes szélességben általában féláron számítanak fel. Nagyértékű mintákért azonban teljes ár té-ritendő meg. Csomagokat 1000 cseh koronán feletti értékben a címzett terhére a feladó biz-tosit. A feltételek betartásán a szervezeti szö-vevények önködi.

A kiadóhivatal felkéri mind-azon előfizetőket, akik díjaikkal hát-ralékban vannak, hogy lapunk zavar-talan szétküldése érdekében haladéktalanul küldjék be hátralékos előfize-tési díjaikat.

Rendőrségi hírek. Gunga Irma str. Bratianu 99. számú lakos család miatt feljelentést tett a rendőrségen. — Macelar Emil halálszfalvai lakos tizenháromezer leies lépés miatt emelt panaszt.

Áttulajdonok Magyarországra, Ausztriába Csehszlovákiába, Németországra, Olaszországra, Francia-országba, Angliába, Amerikába stb. Közvetlen üszekfí-tetései folytán fix napiárfolyamon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legutányosabban vesz és elad. Köz-szakszaksági Bank Cluj—Kolozsvár, Str. Memorandu-mui (Unió-utca) 20.

Készítő tárgyu képek, jelvények és zsidó kot-tók állandóan nagy választékban kaphatók a nagyvá-radi cionista szervezet jelvényosztályában a Belvárosi dohánytöze és a Banca Romaneasca-val szemben.

Az európai államok adósságai-nak kérdése az amerikai kon-gresszus előtt

Washington, október 10. (RTL) A szená-tusban Mc Kellar demokratapárti asenátor követelte, hogy az európai államokat szólítsák fel, fizessék ki adósságaikat és kezdjék meg haladéktalanul a kamatok fizetését. Mellon, kincstárügyi miniszter felhatalmazást kért a kongresszustól arra, hogy az európai államok-kal tárgyalásokat folytathasson. A kongresszus elhatározta, hogy ily fontos megbízatást nem ruház egyetlen személyre.

Lengyelország deficitje

Varsó, okt. 9. (RTL) Mihalski pénzügy-miniszter expozéjában kijelentette, hogy az or-szág tavalyi deficitje 180 milliárd lengyel márka. Az állami bevételek a kiadások egytizedét fe-dezik.

Zanella a fiumei alkotmányozó gyűlés elnöke

Fiume, okt. 9. (RTL) Az alkotmányozó gyűlés összeült. Zanella Richárdot választották meg elnöké. Zanella megnyitójában hangoz-tatta, hogy Fiume olasz város és olasz jellegű minden eszközzel meg kell védeni.

Életünk gyermekeinkben teljestül. Magunknak adunk, ha a Tarbutnak adunk

Ismerőseinek, barátainak és rokonainak boldog újévet kívánunk

Szatmár:
A Szatmári Cionista Szervezet.
A Szatmári Mirachista Szervezet.
A Szatmári Tarbut Zsidó Iskolaegyesület.
A Szatmári „Debora” Zsidó Leányegyesület.
Markovics Elek, Guth Lajos és neje, Mozes és neje, Kaufmann Ignác és családja, Klein Abraham és neje, Gottlieb Jenő és neje, Gottlieb Herman és csa-ládja, id. Reiter Móritz, Köstenbaum Béla és neje, dr. Stern Mór és neje, dr. Fischer Samuel, id. dr. Bor-gida Lajos és családja, özv. Jónás Ignác és családja, dr. Hirsch Ernő és neje, Schiffer Jeromos és neje, Ber-ger Mór és testvérei, Friedmann testvérek.

Nagyvárad:
A nagyvárad Cionista Szervezet elnöksége és választmánya a harmadik honalapítás és a nemzeti megújulás teljesítésének boldog újévet kívánja „sok rossz újévet átélte népünk minden fiának. Adjon a Min-denható erőt, kitartást és lelkesedést a nagy munkához:
Dr. Fischer Imre, dr. Váradi Ödön, dr. Markovics Ignác, Rippner Farkas, Klein Emil, Blum Zsigmond, dr. Fried János, Grósz Ferenc, Held László dr. Kohányi Rézső, Kohn Gábor, Neumann Zsigmond, dr. Schwartz Ilés, dr. Silbermann Jenő, Schwartz Lajos, Rippner Már-ton, dr. Winkler Mór, Weiss Vilmos, Darvasi Lajos, Menharit József, Gergely Hermann, Stern, S. Endre.

A nagyvárad „Makkabea” Sportegyesület Vezető-sége bajtársi szeretettel kíván boldog újévet, a zsidó regeneráció boldog újévet a Nagyrománia területén működő s egyazon céleket küzdő összes zsidó sport-egyesületeknek és azok tagjainak.
A nagyvárad „Mirjam” zsidó leányegyesület elő-készítő bizottsága, ezúton kíván boldog újévet az összes jelenlegi és a leendő tagjainak.

Székelyudvarhely:
Az erdélyi és bánáti összes cionista helyi cso-portoknak boldog újévet és az elmúltal sikeresabb munkát kíván a Székelyudvarhelyi Cionista Helyi Cso-port Vezetősége.
Weissburg Béla Newyork, boldog újévet kíván az Oházában élő, összes rokonainak, ismerőseinek és barátainak.

Biharlonka:
Fenyves Adolf.
Csicsóholdvilág:
Lengyel Jakab körjegyző.
Déva:
Löwy Josua és családja.

Erzsébetváros:
Özv. Heilper Henrikné, Antal Jakab, Dr. Heilper Arnold, Herzlinger Béni, Simon Izák, Herzlinger Dezső.
Marosvásáros:
Grünfeld Radné és családja, Kovács Áron és családja.

Mikszásza:
Rosenstein Gili.
Nagyvárad:
Mózes és Kertész cég, Fränkl Dezső, Klein József, dr. Fehér Ferenc.
Szatmárszabolcs:
Farkas Károly és Jenő.

NYILTER*)

Értesítjük az érdekelteket, hogy **Kernreich Izák**, alulírott hitközség jegyzőjének és nem el-nökének lett megválasztva, az általa, mint elnök aláírt ügyiratok, tehát érvénytelenek.
Magyarrege, 1921. október 7.
A magyarregei hitközség előjárósága.

*) E rovatban közölték a beküldő felelős.

„Volt idő Angliában, amikor újjal mutattak arra a férfire, aki nem viselte a menetszázadek khaki ruhá-ját; eljön az idő, mikor újjal fognak mutatni arra a zsidóra, aki elzárta szívét népe ügyével szemben. (Chaim Weitzmann. Londoni konferencial Keren-Hajjeszód-vita.)

zelebbi száma miatt pénteken meg.
Kolozsváron. után Nagyvárad-leplezése alkalmá-esz részt. — Ko-öt Mihályi Tivadar os és katonaság Csütörtök este a adás lesz az ope-Sámson és Delia tán Mária királyné osba.
escu miniszte-roza Péter erdélyi ágügyminiszter ma reszortjukba vágó Ostóber második filid miniszter is, gvalósítását mag-haza az olasz nik: Az olasz ki-Sfatul Negustoresc gyarat és a keres-l a főváros előkelő ogadták őt. Este előadás volt isztele-fővárost és Aradon elta márkai, olasz i olasz követhz, t intézett, amelyben ki egész Itália kö-z, a hatóságok és a z kirándulók nagy-
zó szabadságra? Kolozsvár város armestere vasárnap Hosszu november ságon.
városi közlel-évár városi közlel-gén teljesen felosz-vatal most likvidálás legnaggyobb részét a tít elhelyezni. Néhány ivel nem volt üres Ezek most felebbe-psi tanács határozata sághoz, amely ezügy-ni.
nagyváradon fog bakarest-bécsi ról jelentik: Tegnap román-magyar vasúti célja, hogy a két tegye a forgalmat. g elnöke Pafersukb sztről Francu Amos tvezető. A bizottság ságot küld Kötgyánra, éje alapján fog eset-ni. Rendkívül jelentős az a kérés, hogy a ot Arad helyett, Szat-rezessék keresztül. A en nem emelték kifo-on telefon és posta-
nagy Amerikában. tábornagy Amerikába gllátogatja Hardingot és giók kongresszusán és a temetésének ünnep-

KÖZGAZDASÁG

Jugoszláv vagonmegrendelések a győri vagongyárban. Bőszől jelentik: A győri vagongyár műhelyeiben lázas munka folyik, hogy eleget tegyenek azoknak a hálföldi megrendeléseknek, amelyeket a gyár az utóbbi hónapokban kapott. Ezek közül a megrendelések közül legjelentősebb a jugoszláv részről történt megrendelés. A munkálatok már teljesen előrehaladott stádiumban vannak. Több vadonat új kocsi hagyta már el a gyárat. A gyár nemcsak új vagonok készítésére kapott Jugoszláviától megbízást, hanem most vannak átalakítás és kijáratás alatt a háboruban teljesen tönkretett jugoszláv államvasúti kocsik is, melyek szintén hamarosan elkészülnek. Másirányú megrendeléseken is dolgoznak a győri vagongyárban Jugoszlávia részére. Vasvázakat készítenek, amelyek később pullmannkocsik alapjául szolgálnak. Ezeket a vázákat széjjel-szedett állapotban küldik le Jugoszláviába, ahol azokat összeállítják és faburkolattal látják el. Ezeknek a megrendeléseknek a lebonyolítását a valutáris viszonyok igen megnehezítik. Nagy forgalmi akadályok is mutatkoznak, melyek a leszállítás sima lefolyását megakadályozzák. A határátlépési nehézségek meg mindig oly nagyok, hogy igen jelentékenyen hátráltatják a kölcsönös ipari és kereskedelmi összeköttetések kiépítését. Nem egy esetben fordult elő, hogy Jugoszláviával kötött megrendeléseket Bécsben perfektuálták, sőt a szállítást is Bécsen keresztül kell lebonyolítani. Mindezek dacára Győrben serényen folyik a munka s a gyár üzeme majdnem kizárólag a jugoszláv megrendelések elkészítésén dolgozik.

A gabona eladása. A gabona-eladási bizottság intézkedett, hogy a kihirdetéstől számított tíz napon belül jelentsek be az illetékes bizottságnak az eladásra szánt gabonamennyiségét. Ellenkező esetben a gabonát rekvirálni fogják. A rekvirált gabonáért csak rekvirálási árt fognak fizetni, mely az eladási árnál jóval alacsonyabb.

A javak kicserélése az egyes országok között. A népia pénzügyi bizottsága arra a meggyőződésre jutott, hogy egyelőre a különböző országok között nem jöhet létre olyan megállapodás, amely a javak rendes és állandó kicserélését szabályozhatná. Oka ennek, hogy hiányzik minden realis alapja egy ilyen vállalkozásnak. Mindenekelőtt lehetetlen olyan egységes alapelvekben megállapodni, amelyek szerint az egyes államok gazdasági életüket be- rendezheték. Ilyen alapelvek például az államháztartás egyensúlya és a bankjegykibocsátás korlátozása. A bizottság konstataulta, hogy a gazdasági helyzet a brüsszeli konferencia óta nem hogy nem javult, de határozottan rosszabbodott. A bankjegy radat a pénz vásárlóerejének hatalmas csökkenését jelenti, ez okozza a periodikus árbullanzásokat. A fizetési eszközök nagy része a kereskedelmet nem hogy megkönnyítene, de egyenesen megakadályozza. Sok országban korlátozást állítottak fel a külföldi árubehozatalai szemből. Az európai ipari országok bogdogulása attól függ, hogy el tudják-e helyezni áruikat a külföldön. A bizottság ezen a véleményen van, hogy a föld lakossága nagy részének nem lehet addig nyugodt élete, amíg a javak és a munkateljesítmények az egész világon a leg-zabababban ki nem cserélhetők.

Valutapiac:
 Bukarest, okt. 10. Márka 82-88, leva ---, font sterling 420-425, francia frank 810-820, svájci frank 2850-2900, olasz líra 485-495, árcsma ---, dinár ---, dollár 108-111, arany ---, ezüst ---, osztr. kor. magyar korona ---, szokol ---, lengyel márka 200, török-lira ---
 Páris, okt. 10. Bukarest 11-15, London 5280/4, Newyork 1382-50, Belgium ---, Róma 55-50, Svájc 245-50, Madrid ---, Prága 14-15, Berlin 11-50, Bécs 6-75, Amsterdam ---

Im én ani ti, mi H? Völm lö achsáv, ómátaj? Teljesítse minden becsületos zsidó ember kötelességét a Keren Hajszóddal szemben!

SZÍNHÁZ

Gólem ember akar lenni
 Legalmas levegőben játszódik Kacsér Illés drámai szimbóluma, „Gólem ember akar lenni.” Egészen új formában jelentkezik itt a Gólem-legendája. Az ormótlan agyagember, akibe a prágai Löw rabbi, a híres kabbalista, önt lehelte, fellázad alkotója ellen, mert amióta meglátta egyszer a maga ragyogó szépségében az ember leányát, ember akar lenni ő is. A leány, akit megölelt s aki unokája Löwnek, sorvadzik ettől az egyetlen öleléstől, halálán van. Ha a föld kívánja az embert, meghal az ember és Gólem a föld, aki kívánja a tizenhatéves Hannácskát. Páratlanul érdekfeszítő harc ez a darab, Gólem és Löw rabbi között és egy harmadik között, aki famulusa mágiszter Löwnek s rajongó szerelmese a leánynak. Négy élet sorsa fordul meg azon, ki marad felül: az ember vagy a sáremler. A dráma ezerhat száz körül játszódik le Löw rabbi házában s már első mondataival mélyen misztikus hangulatba viszi a nézőt. A magyar színház legjobb készütségével igyekszik érvényre juttatni Kacsér Illésnek ez új, színpadilag is teljes mesterjatekát. Gólemet Lengyel Vilmos fogja játszani, Löw rabbit Táray Ferenc, Hannácskát Izsáky Margit, az ifjú famulust Forgács Sándor. Egy öreg famulus szerepében Mihályfi László fogja bemutatni karakter-ábrázoló képességét. A szereplő művészek és Janovics Jenő dr., aki rendezi a darabot, hetek óta tanulmányozzák a mű külső és belső különösségeit, ritka szépségeit. Senmi kétség, hogy ez a „Gólem ember akar lenni” az idei szezon művészi szenzációja lesz. Vele egyidejűleg kerül színre a premier-estén Moliere hallatlanul bájos vigjátéka, Tartuffe, a második estén pedig a Parasztszobor. A Gólem-játék egyfelvétel: egy teljes óráig tart. A próbák már folynak, a bemutatás minden valószínűség szerint huszonötödikén lesz.

HAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSOR:
 Kedd: Cigánybáró. (Rendes helyárrakkal. Napibérlet 24. szám, D.)
 Szerda: Szerelm vására. (Rendes helyárrakkal. Napibérlet 25. szám, A.)
 Csütörtök: Faust. (Részben új szereposztással. Dr. Bródy Miklós első vezénylésével. Operahelyárrakkal. Operabérlet 7. szám. Előadás kezdetén a nézőterre vezetők ajtókat bezárják.)
 Péntek: Hallgasson meg Adrienne! (Újdonság, először. Premierhelyárrakkal. Premierbérlet 6. szám.)
 Szombat d. u. 3 és fél óraker: Peleskei nótárius. (Első ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Kovács Dezső, igazgató.)
 Szombat este 7 és fél óraker: Hallgasson meg Adrienne! (Újdonság, másodsor. Napibérlet 26. szám, B.)
 Vasárnap d. u.: Nebántsvirág. (Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap este: Boszorkányvár. (Operettreprez. Premierhelyárrakkal. Premierbérlet 7. szám.)
 Hétfő: Boszorkányvár. (Operettreprez, másodsor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 27. szám, C.)
 Kedd: Hallgasson meg Adrienne! (Újdonság, harmadsor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 28. szám, D.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei: Hallgasson meg Adrienne! Pénteken este olyan premierje lesz a magyar színháznak, amely nagy érdeklődésre tarthat számot. Verneulnek, a lezsellemesebb párisi írók egyikének legújabb bohózata, a Hallgasson meg Adrienne! fog először színpadra lépni igen gondos előkészületek után. Vidám, elmés, finom, diszkrét tónusu ez a bohózat, amely Páris után Budapesten is meghódította a Vigszínház közönségét. Szombaton este másodsor s a rákövetkező kedden harmadszor adják a Hallgasson meg Adrienne! — Szerelm vására. Poór Lillivel, Baróti Krzsisival, Izsáki Margittal, Lacró Arankával, Tárayval, Oláh Ferencsel, Réthelyvel a főszerepekben

kerül színre szerdán este ez idényben először a Szerelm vására c. izgalmas, nagysikerű dráma. — Faust, Rendkívüli érdeklődéssel várja a közönség a Faust csütörtöki előadást. Részben az új szereposztás, részben az a körülmény, hogy az előadást dr. Bródy Miklós fogja dirigálni, az oka c kivételes érdeklődésnek. Margaréta — Léva, Iona lesz, Mefisztó — Bretán, Valentin — Sugár, Márta — Mihályfi Irén. Mintán Takács Mihály családi gyászra miatt hirtelen elutazott, a címszerep éneklésére vendégénekesessel tárgyal az igazgató.

Családi életetek bensőségét és melegét felekezték, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztak ünnepségeitek alkalmával

SPORT

KAC-CFB 3:2 (2:0). Bajnoki. Durva és nívótlan mérkőzés. Stotter bíró, aki indiszponáltan bíráskodott, négy játékosat volt kénytelen kiállítani, akik részben ragták, részben pofozták egymást.

Haggibbor—Universitatea 3:0 (2:0). Ez volt a második bajnoki mérkőzés vasárnap. Végig fair és élvezetes küzdelem volt. Az Universitatea, amely nagy lelkesedéssel játszott, meglátszott, hogy a szezonban ez az első erősebb mérkőzés volt. Mind a három gólt Rosenberg lölte. A mérkőzést Winkle körültekintően, jól vezette. Mérkőzés közben a tribünön botrányos verekedés volt.

Victoria II.—Haggibbor II. 4:0 (3:0). A Haggibbor kezdetben tíz, majd csak hét emberrel játszott.

Kac II.—Unersitatea II. 1:1 (0:1). Szövetségi díjmérkőzés. Bíró Winkelmayer (kmté).

Dés. Unio—Concordia (Aranyogyéres) 10:1 (5:0). Bajnoki mérkőzés. Bíró Czinczár.

Szamosújvár Spárta—Dmte. 2:0. Bajnoki. Bíró Konez Rudolf.

Marosvásárhely. Mtk—Cfr. (Mac). 1:1 (1:1). Bajnoki. Bíró Strasser.

Victoria—Mte. 3:0 (1:0). Bíró Strasser. Bajnoki.

Arad. Amie—Cfr. 2:0 (1:0). Bajnoki. Bíró Szedniešek.

Ate—Törökös. 2:0 (1:0). Díj. Bíró Markovics.

Temesvár. Tac—Unirea. 1:0 (1:0). Bajnoki.

Nagyenyed, Mse—Nse. 2:1 (0:1). Bajnoki. Bíró Cítróm.

Szászrégen. Muresul—Sstk. 1:0 (0:0). Bajnoki. Bíró dr. Spierer.

Szatmár, Nac—Törökös. 11:0 (2:0). Nagyszalonta. Nse—Nte. 2:1 (0:1).
 Nagykároly, Egyetértés—Nac. 2:0 (2:0).
 Nagyvárad, Törökös—Bihorul. 5:0 (2:0). Bajnoki. Bíró Kiss Kálmán.
 Brassó, Brasovia—Jehuda 3:0 (2:0). Bajnoki. Bíró Bence.

Főszerekesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADMA kiadóvállalat részv. társaság. Cămin, Ferdinand (volt Poros József-ut) 43.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
 Nagyvárad, Deák Ferenc-utca 9.
 Fiókiadó: Arad, Str. Alexandri 1.
 Hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár: havonként ... 30 lei
 Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 150 l.

Fűrészkészlet keres
ZIMMER & Co. R. T. BUCURESTI,
 Str. Lipscani No. 90.
 Felvilágosítást ad:
KALMÁR ÁRUFORGALMI RT. CLUJ

LUXUS- és forgalmi-adó
Registru Special
 napijegyzék-törvény — — — magyar nyelven

B O R O S
 papirkereskedésben kapható
 (vidékre utánvét mellett)
 Cluj-Kölcsvár Cal. Reg.
 Ferd. 2. — Telefon 10-83

Publicati
 Subscribit exco
 Huedin in senzul 3-
 1921. sub Nr. 98 al ju
 efectuinouse in anul
 5738 Lei capitala si a
 favora lui Roth Mart
 contra domiciliat in
 aceasta ocaziune si pr
 cauce se vor vinde pe
 va tine pentru un capi
 de licitatie se va defig
 6 687/921 al judecat
 Oct. 1921. in conune
 execututului. La acas
 cu acea observare ca
 vinde cu aceasta licita
 de lege LX. din anul 1
 plaire in numaraz, in
 estimare.
 Incat miscatoarea
 prins si de altii si s
 aceasta licitatie se va
 Huedin, la 2 Oct

**A legjobb ru
 más essenció**
Glück Her
 Oradea-Mare (N
 1253

Nagy S
 és frissen e
 érkezett

Érdeklő
RÁTH
 Strada Do
 Honvéd-utó

ben először a Sz...
 dráma. — Faust,
 közönség a Faust
 zereposztás, rész-
 st dr. Erődy Mik-
 les érdeklődésnek
 stó — Bretán, Va-
 rén. Mután Takács
 ejutazott, a cim-
 tárgyal az igaz-
 ságosságát és
 gyermekeiket
 utnak adomá-
 alkalmával

T.

Bajnoki. Durva és
 aki indiszponáltan
 énytelen kiállítani,
 ozták egymást.
 3:0 (2:0). Ez volt
 rnap. Végig fair és
 niversitástan, amely
 szott, hogy a sze-
 zése volt. Mind a
 mérkőzést Winkle
 zés közben a tri-
 I. 4:0 (3:0). A
 csak hét emberrel

II. 1:1 (0:1).
 ró Winkelmayer

(Aranyosgyéres)
 s. Biró Czinczár.
 te. 2:0. Bajnoki.

fr. (Mac). 1:1

(0). Biró Strasser.

(1:0). Bajnoki.

(1:0). Dij. Biró

ca. 1:0 (1:0).

2:1 (0:1). Baj-

etk. 1:0 (0:0).

s. 11:0 (2:0).
 s. 2:1 (0:1).
 —Noc. 2:0 (2:0).
 —Bihorid. 5:0
 álmán.
 uda 3:0 (2:0).

DEBÉZ JOZSER
ARTON ERNŐ
 Allalat részv. t.
 volt Ferenc József-ut. 43
 tiélek-utca 1/a.
 Deák Ferenc-u. 9.
 exandri 1.
 thyányi-utca 24. sz.

ént ... 30 lei
 pályaudv. áron 150

t keres
 BUCURESTI,
 No. 90.
 ad:
 LMI RT. CLUJ

R O S
 edésében kapható
 tányvét mellett)
 svár Cal. Reg.
 Telefon 10-83

Falilámpák
Függőlámpák
Lámpacsövek
Lámpaernyők és
mindenféle világítási
árak
Porcellánárak
Tablávég és atlak-
tapasz
Zsinór és ornament-
tábla
Préselt- és csiszolt
üvegárak érkeztek!

HÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
KONLÓS TESTVÉREKTŐL
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Nr. 813—1891.

Publicatiune de licitatie.

Subscrisul executor al judecatoriei de ocol din Huedin in senzul §-lui 102 al Art. de lege din anul 1881. prin aceasta publica in urma deciziei din anul 1921. sub Nr. 98 al judecatoriei de ocol din Huedin efectuate in anul 1921. 15. Febr. pentru suma de 5733 Lei capitalul si acc. actiunea de escontare in favoarea lui Roth Márton si sotii repr. prin Dr. Tolcsvai contra domiciliat in Huedin miscatoarele cuprinse cu aceasta ocaziune si pretuite in 1450 Lei si anume mase, vane se vor vinde prin licitatie publica. Licitatie se va tine pentru un capitalul de 5723 Lei si acc. Termiul de licitatie se va desige in urma de ciulu sub. Nr. 667/1921 al judecatoriei de ocol, din Huedin pe 18. Oct. 1921. in comuna Huedin la oare 3 d. m. la casa executivului. La aceasta licitatie comparatori se invita cu acea observare, ca miscatoarele de mai sus se vor vinde cu aceasta licitatie in b. za §-ilor 107-108 al Art. de lege LX. din anul 1881. la cel mai mult ofertat, cu valoare in numarar, in cea de lipsa si sub pretul de estimare.

Incat miscatoarele licitande sau cuprins si supra- rns si de alii si am primit drept de escontentare, aceasta licitatie se va desputa si in favoarea lor.

Huedin, la 2 Oct. 1921.

Izidor F. János
 executor.

A legjobb rum-essencia 65 lei,
más essenciák 75 lei kg.-ként!

Árban kaphatók

Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict.
 1253
 (volt Kolozsvári-u.) 74

Nagy szállítmány
 és frissen vágott, bordigerer
 érkezett Kolozsvárral

Érdeklődni lehet:
RÁTH NÁTHÁN,
 Strada Dorobantilor (volt
 Honvéd-utca) 12 sz. alatt

Uj gyárvállalat **Ügyeljünk a cégre**

Üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20

Részít tükörket, butorüvegeket, tükörök újrafoncsorozása, finn- és collukrök gyártása

Temesvár-Józsefvárosi ort. izr. iskolaszékétől

Pályázati hirdetés

A temesvár-józsefvárosi ort. izr. iskolaszék az egyik tanító bevonulása következtében az 1921/22. tan-
 évre, azonnali betöltésre, vallásos előéletű helyettes
 tanítót, ennek esetleges hiányában tanítónőt keres, ki a
 héber nyelvet tanítani képes és a a községi iskolákban
 a hitant is tanítani köteles. Románul tudók előnyben.
 Az igényeket megjelölve, megfelelően felszerelt pályázatok
 az iskolaszékhez Timisoara, str. Foch 54.) küldendők.
 Timisoara, 1921. október 8-án.

Fleischer Lipót Rothbart Jakab
 jegyző. izr. iskolaszék elnök.

A BÉCSI DIVAT
SAISON-ÚJDONSÁGAI
MEGÉRKEZTEK

VELOUR
 DUVEIN
 HOMESPUK
 SHELLEN
 GIAPU TRICOT
 SHOTIS
 VELOURCHEFFON
 ANGOL RUMA-BARSONY
 CREP DE CHIN
 CHARMANT
 MARO EN
 CREP GEORGET
 FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEK BEN
OLCSÓ ÁRAK!

GRÜNWARD ÉS STEINER
 NŐI DIVATKÖLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
 CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Grünwald

Üvegesiszolda,
tükörárugyár és
épületüvegezési vállalata

Oradea-Mare, Str. Gerlicay-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-
 szállítmánya megérkezett!

Részít mindenféle csiszolt butorüve-
 geket és tükörket, tükörök újrafoncsor-
 rozását. — Finntükörök I. II. III. rendű
 (10% coll) ládakban. Épületüvegezés!
 Minden méretű valódi cseh tábla-
 üvegek állandó nagy raktára

Azonnal raktárról szállítunk
 bármily mennyiségben versenyen kívüli árakban:

DITMAR féle lámpadrut. — Zománczott
 edényt. — Automata- és Dulvlakotokat. —
 Fűrészeszelek. — Lánccáru. — Cszimapatkó
 szeggel 0—24 számig. — Konyha- és
 zsebkések. — Mody- és francia patkó
 szeg. — Recésfejű talpszeg. — Marha- és
 lóvakaró önzva. — Valódi „PYRAM-
 cipőkrem. — Patentkapocs. — Zamfirescu
 és Berindei csokoládét gyári árban. —
 Saját készítményű divat- és parasztpipát.
 Összes norinbergi- és rövidárak. 853-1

Kérjük a szükségeselt mennyiség megve-
 zésével — minket ajánlatteire felhívni

Fratii HIRSCH Testvérek
 Simion-Silvaniei — (Szállágyosmlye.)

Uj mazsola és citrom
 érkezett nagyobb mennyiségben a
Katz és Bernát céghez

Cluj-Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve
 a legolcsóbb napi áron lesz kiárusítva.

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh
 tablávég, karlsbadi porcellán és
 Dittmar-féle lámpaárak érkezett.

DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 1253

Pontos és szolid kiszolgálás!

GRÜNFELD-MÓI
 Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
 Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

Restaurant LLOYD étterem
 ORT. 702
 CLUJ-KOLOZSVÁR, UNIO ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN

A nemrég megnyitott ort. kóser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetése
 alatt már is nagy közkeveltségnek örvend. — Elsőrendűen elkészített
 ételei és italaival a közönség legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni

Bonkettek, lakodalmak, társasversorok stb. rendezését legjafutnyosabb árban vállalja

APRÓNÍRDETÉSEK

Magyarországi...
Fajlagos...
Fajlagos...
Fajlagos...

Angol, francia, német nyelvekből oktatók. Călea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16. 2583-I

Fiatal segéd, vegyes kereskedésben azonnalra keresték. — Jobb házból fiút tanulónak felvesznek. Szombaton zárva. Scheer Bernát, Zsitó.

Meghívható szakácsnő, ki jól tud főzni és kőser háztartásban már működött, azonnali belépésre felvétetik. Kőser malomigazgatójánál, Timisoara, „Bega” gőzmalom.

Diesel gépezet keresünk több évi gyakorlati, megfélelő vizsgálati és szolgálati bizonyítványokkal. — Ajánlatokat „Diesel” jellegre kiadói hivatalba kérjük.

Egy négy tonnás szömökös teherautó, sok tartalék alkatrészrel jutányos áron eladó. — Értekezni Jakab fatereskedő, Nagybánya.

Egy timárműhely teljes felszereléssel, nagy telekkel együtt eladó. Cím a kiadói hivatalban.

Oktober 15-én kezdődnek a nőparisiskolában a 3 hónapos délelőtti tanfolyamok a fehérembarró- és ruhavarró osztályokban. Beiratkozni lehet délelőtt. Tanulmánydíj 150 lei.

Főter közlekedésben keres két intelligens fiatalember butorozott szobát. — Cím a kiadói hivatalban.

Zongorák:

rövid kerekzitharos, — pianínók, perzsa-nyelvek, antik butorok és porcellánok jutányosan kerülnék eladásra

Sternberg
ORADNA-MARE, SZT. LAZAR-TÉR 2

A világhírű Kerpel Kézíróművész Kerpel szappan Kerpel Bébészappan Kerpel hántópor kapható kicsinyben és nagyban Rózsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Mih. Vitéz 20 Mátyás kir. tér. 1926

„Melissát”

Szörme bontásban — és készletben szörmeben nagy választék
Megrendelés, átvétel és postát minden mennyiségben — vállaljuk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szécsényi — szörmebontóház
Cal. Vict. (v. Kossuth Lajos) 2. Tel. 1-49

Csak egy utólevél
HIGIENA SZÖRMEBONTÁS
Kapható mindenütt
Gyártja: „HIGIENA” Szörmebontó és Vegyesüzem Cluj — Kolozsvár
1256

Alkított értesítem a nagyérdemű közönséget hogy az általam alapított
METEOROLÓ-
KÁVÉHÁZ
vezetését újból átvettém
s azt régi szakértelmséggel fogom kezelni, hogy ezáltal a multban tapasztalt jóindulatú pártfogást újoteg is kiérdemeljem
Teljes tisztelettel — LŐVY JÓZSEF, Kávéházi

Szállási Előzetes R.É.
Ajánlatok, rugalmasan...
1210

CITROM

és mazsola nagyebb mennyiségben MEGÉRKEZETT!
LÉB FIVÉREK CLUJ,
Piata Mih. Vitéz (v. Széchenyi-tér) 8
TELEFON 471 TELEFON

Előzetes hirdetmény!

DICK

áruház
Közi, hogy az
október 15-én

verseny- napokat

rendes
Mutatványárak:

- Gyermek-trico 15 Lei
- Flanelok 15
- Vásznak 15
- Gyermek patient harisnyák 10
- Gyapju-szövetek 98

A versenynapok kezdetéig az összes raktáron levő árak rendkívül olcsó árban árusítatnak

PYRAM

TERPENTINES CIPŐKRÉM

Valódi minőségben mindenütt ismét kapható

Utlevelek látmozását leggyorsabban és legmegbízhatóbban a „RADIO” kúrija intézi Cluj, Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 34

KLEIN ÉS LAZAR nemzetközi szállítási vállalat Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarty) 2. Rendszerez gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belső minden irányból és irányába Kirendeltség a curfici határállomáson

BLUMENFELD ÉS SIMON RT. CLUJ 1208 Bór, szeszanykerek...
Atalja saját készítésű, seprő...
Str. Julia Hanu (v. Szentegyhás-n) 22

Lámpaárú, uborkás- és be-főttes üvegek. Kristálytűzár csiszolt üvegarú, demifonok legelőbbben beszerezhetők
Ausländernél Cluj Piata Mih. Vitéz 39. sz. alatt EN-GROS! EN-DETAIL!

Jomkiparra alkalmas POSZTÓCIPŐK
„HERCULES” díplózetbe Str. Regele Ferd. 5 n. 22, tér 23 lei árban kaphatók

KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Üzletáthelyezés!

Hochtoll ignac borkereskedését áthelyezte Piata M. Vitéz (Széchenyi tér) 13. alá. Wertheimer-ház

A Temesvári Gyapjuipar Rt. Kolozsvári fióküzletében: Gal. Viktoriel (Kossuth Lajos-u.) 24 eredeti gyári árakon kaphatók: férfi- és női gyapju-szövetek En-gros és en-detail! HÁRSNYÁÁRUK EN-GROS!

Béke
Az egyik
Konstantinápol
Románia és
zetes békét.
hogy Görögors
indulnak a
nem értezik v
miután a görö
hogy tovább h
ér az áldatlan
felek. Annál m
amely több m
még a legutols
kerültek forgal
román-orosz b
szor megszakit
ellenben tény.
lalta a sokat
és egyetemes
helyesen. Orosz
nak ezt a ked
dasági kerom
idején rendez
szomszédjával
sziozhat a h
röla, hogy nyu
dragan is kell
izgalomban és
országban bel
kerül, mert a
megtöbb pénz
következében,
mény. Mert
békeviszonyai
kilométerre é
mográjai azo
mogrások sie
Hogy mi
ma még nem
nyilatkozik, h
egyoldalú meg
niára kedvező
zottság leghat
előzetes békét
ugy írják alá,
emlést se les
helyes is volt,
gyalás simán,
anyag körül b
az a törtézel
europai béke
a tavolabbi p
elégé hibázta
lezartak volna
békeszerződés
Beszarábára v
ügyet, hogy es
anyag a ket o
hogy Beszaráb
ben maga az
vannak történe
helyes lett vol
elismertani, m
nyitott ajtóje
és viszállyon
ható szépségh
amelynek tónu
sőbb fogják m
is legyen, egy
és ez az, hog
csak előzetes
keleti ország
mitem all utá
felvegye a bar
és véglegesít
viszonyt.